

ภาคผนวก

ประเด็นคำถามและกรอบการสังเกตที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นิยามของคำ “ครอบครัว” ในสภาพปัจจุบัน
2. องค์ประกอบของครอบครัวในสภาพปัจจุบัน
3. ลักษณะของครอบครัวในปัจจุบัน
4. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวแต่ละประเภทเป็นอย่างไร แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่อย่างไร ในด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว การเลี้ยงดูลูก
 - สมาชิกภายในครอบครัวประกอบด้วยใครบ้าง
 - สถานภาพสมรสของหัวหน้าครอบครัวเป็นอย่างไรบ้าง
 - สามีภรรยาอยู่ด้วยกัน (อยู่ด้วยกันเฉยๆ โดยไม่ได้แต่งงานหรือไม่ได้จดทะเบียนสมรส แต่งงานกันตามประเพณีแต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส แต่งงานกันและจดทะเบียนสมรส ฯลฯ
 - สามี-ภรรยาแยกกันอยู่ เพราะทำงานคนละแห่ง แยกกันอยู่แต่ไปมาหาสู่กันอยู่เสมอ หย่า ร้าง ฯลฯ
 - สมาชิกภายในครอบครัวแต่ละคนมีบทบาท/หน้าที่ต่อกันอย่างไร
 - ด้านเศรษฐกิจ (ใครเป็นผู้หารายได้เลี้ยงครอบครัว)
 - ด้านการศึกษา (ผู้ดูแลสั่งสอนลูกและสมาชิกในครอบครัว)
 - ด้านการปลูกฝังลักษณะนิสัย ความคิด ค่านิยม อุดมการณ์ ศิลธรรม
 - การใช้เวลาแก่สมาชิกในครอบครัว
 - ตารางการใช้เวลาของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว
5. อำนาจในการตัดสินใจภายในบ้าน
 - ด้านเศรษฐกิจ การใช้เงิน ผู้เก็บเงิน
 - ด้านการศึกษา ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนของลูก ผู้มีหน้าที่เลี้ยงดูลูก
 - เรื่องอื่นๆ ภายในบ้าน เช่น การหุงหาอาหาร การซื้อของใช้ภายในบ้าน
6. บรรยากาศในครอบครัว
 - การหุงหาอาหารในครอบครัว (หุงหาอาหารรับประทานเองหรือซื้ออาหารสำเร็จ) ความขัดแย้ง การใช้ความรุนแรง

- ความอบอุ่นในครอบครัว การพักผ่อนหย่อนใจ
 - วงศาณญาติ ความสัมพันธ์ กิจกรรมที่ทำร่วมกัน
7. บทบาทของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง
- ใครเป็นผู้เลี้ยงดูเด็ก (พ่อ แม่ พี่เลี้ยง ญาติ จ้างคนอื่นเลี้ยง ฯลฯ)
 - วิธีการในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก (ใช้ความรุนแรง ตามใจมาก ไม่แน่นอนแล้วแต่อารมณ์)
 - มีวงศาณญาติมาช่วยเลี้ยงหรือไม่
 - ความคาดหวังของแม่ที่จะให้พ่อมาช่วยเลี้ยงดู
8. ครอบครัวได้มีการส่งเสริม กระตุ้นพัฒนาการของเด็กมากน้อยเพียงใด
- ทางกาย ได้แก่ การให้อาหาร เด็กเคยได้คัมมนมแม่บ้างหรือไม่ เด็กหย่านมเมื่ออายุเท่าไร
 - ประเภทของอาหารที่ให้เด็กรับประทาน ได้มีการเตรียมอาหารสำหรับเด็กหรือไม่ หรือให้
 - รับประทานอาหารเหมือนที่ผู้ใหญ่รับประทาน ความสะอาดในการทำอาหาร ขวดนม อุปกรณ์ของใช้สำหรับเด็ก
 - ทางอารมณ์ บรรยากาศภายในบ้านเป็นอย่างไร การทะเลาะถกเถียงการใช้ความรุนแรง วิธีการในการลงโทษเด็ก
 - ทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน
 - ทางสติปัญญา ของเล่นที่เด็กเล่นเป็นประจำ ผู้ที่เล่นกับเด็ก
7. ครอบครัวได้มีการกล่อมเกลาระเบียบวินัย ให้แก่เด็กอย่างไรบ้าง
- การฝึกให้เด็กรู้จักเก็บของไว้ที่เดิม ไม่ทิ้งขว้าง
 - การฝึกให้เด็กรู้จักสัมมาคารวะผู้ใหญ่
 - การฝึกให้เด็กรับประทานอาหารร่วมกับผู้ใหญ่
 - การฝึกให้เด็กรู้จักการรอคอย เมื่อหิว เมื่อต้องการของเล่น
8. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพ ของครอบครัว เช่น การไปตรวจสุขภาพ
- พฤติกรรมของพ่อ แม่ และผู้เลี้ยงดูเมื่อลูกป่วย (กระตือรือร้นที่จะรักษา เช่น ปรึกษาเพื่อนบ้าน รักษาเบื้องต้นตามอาการ พาไปหาหมอ รักษาแผนโบราณ ฯลฯ)
 - การบันทึกสุขภาพของลูกลงในสมุดสุขภาพ

- พาลูกไปรับวัคซีนป้องกันโรคครบทุกครั้งหรือไม่
 - เด็กมีภาวะทุพโภชนาการหรือไม่
9. บทบาทของผู้เลี้ยงดูเด็ก
- คำถาม/การสังเกต
 - ใครเป็นผู้เลี้ยงดูเด็กบ้าง
 - เลี้ยงอย่างไร (ใช้อารมณ์ ให้ความรักและเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอเลี้ยงตามอารมณ์ ฯลฯ)
 - การลงโทษเด็ก วิธีการลงโทษทำอย่างไรบ้าง
 - มีการใช้อารมณ์กับเด็กบ่อยครั้งหรือไม่
10. แหล่งที่ฟังฟังของพ่อแม่ และผู้เลี้ยงดูเด็ก ในด้านความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เช่น จากสื่อต่าง ๆ จากเพื่อน จากญาติ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ฯลฯ
- เมื่อมีปัญหาในครอบครัว ไม่ว่าจะปัญหาด้านเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของลูก และปัญหาอื่น ๆ ปรึกษาใครบ้าง
 - ความสัมพันธ์ระหว่างวงศาญาติ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านเป็นอย่างไร
11. บริบทของสังคมและวัฒนธรรม เข้ามาเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวอย่างไร
- มีเจ้าหน้าที่ของรัฐไปให้ความรู้ด้านการเลี้ยงดูเด็กบ้างหรือไม่ อยู่ใกล้แหล่งความรู้ของรัฐ (ห้องสมุด สถานีอนามัย โรงพยาบาล ฯลฯ หรือไม่)
 - รายการวิทยุ/โทรทัศน์ที่รับฟัง/รับชมเป็นประจำ
 - สภาพแวดล้อมที่อยู่ (ฐานะความเป็นอยู่ของคนส่วนใหญ่ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ การทะเลาะเบาะแว้งกันของคนในชุมชน ความสะอาด สุขภาพอนามัย ฯลฯ)
 - มีผู้นำชุมชน/องค์กรชาวบ้าน ที่คอยให้คำแนะนำ เป็นที่พึ่งแก่สมาชิกบ้างหรือไม่
 - ความสามัคคีภายในหมู่บ้าน การมีกิจกรรมร่วมกัน
12. ชุมชนต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้างเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
- ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก
 - การดูแลสุขภาพ (เมื่อเจ็บป่วย เมื่อเด็กต้องรับวัคซีน)
 - สถานรับเลี้ยงเด็กในระหว่างที่พ่อแม่ไปทำงาน ศูนย์พัฒนาเด็ก

13. มีความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องอย่างไร
- เมื่อมีปัญหาปรึกษาใคร
 - เมื่อต้องการความช่วยเหลือด้านการเงินไปหาใคร
 - แต่งงานอยู่บ้านฝ่ายไหน คู่สมรสมีความสัมพันธ์กับญาติอย่างไร
14. ในระหว่างเครือญาติมีกิจกรรมอะไรบ้าง อย่างไร
- ใครเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับพิธีกรรม/ความเชื่อในระหว่างเครือญาติ
 - มีพิธีกรรมอะไรบ้าง อย่างไร
 - สนับสนุนกับใครมากที่สุด เพราะเหตุใด
- ฯลฯ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล นายธีระยุทธ ศรียะ
 วัน เดือน ปีเกิด 11 กันยายน 2506
 ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 54/1 หมู่ที่ 6 ตำบลน้ำแพร่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษา

- 2524 มัธยมศึกษาตอนปลาย (สาขาศิลปศึกษา)
 โรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่
- 2528 ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (สาขาการบัญชี)
 โรงเรียนศรีธรรมาภินิหาร เชียงใหม่
- 2541 ศิลปศาสตรบัณฑิต (สาขาการพัฒนาชุมชน)
 สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
- 2544 การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ)
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การทำงาน

- 2529 ช่างปูนปั้นอิสระ
- 2530 พนักงานขาย ห้างสรรพสินค้าตันตราภัณฑ์ สาขาท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่
- 2532 พนักงานขาย บริษัทชอยส์มินิสโตร์ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่
- 2535 ตัวแทนฝ่ายขาย บริษัท ซีโน-แปซิฟิก จำกัด สาขาเชียงใหม่
 จังหวัดเชียงใหม่
- 2536 พนักงานขายอาวุโส สำนักงานสเปคเนอร์ท จังหวัดเชียงใหม่
- 2536 เจ้าพนักงานธุรการ 2 สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหางดง
 จังหวัดเชียงใหม่
- 2539 เจ้าพนักงานธุรการ 3 สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่